LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS

(2010. gada 29. marts),

ar kuru naftas un gāzes izpētei un ieguvei Anglijā, Skotijā un Velsā piemēro atbrīvojumu no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs

(izziņots ar dokumenta numuru C(2010) 1920)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2010/192/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs [1], un jo īpaši tās 30. panta 5. un 6. punktu,

ņemot vērā *Shell U.K. Limited* (turpmāk "Shell") iesniegto pieprasījumu, kas iesniegts pa e-pastu 2009. gada 15. oktobrī,

apspriedusies ar Publiskā iepirkuma padomdevēju komiteju,

tā kā:

I. **FAKTI**

(1) Saskaņā ar Direktīvas 2004/17/EK 27. pantu līgumslēdzēji, kas veica naftas vai gāzes izpēti vai ieguvi Apvienotajā Karalistē, parasto noteikumu vietā drīkstēja piemērot īpašu režīmu. Šajā īpašajā režīmā bija paredzēti noteikti statistikas pienākumi, kā arī pienākums attiecībā uz piegāžu, būvdarbu un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu ievērot nediskriminācijas un iepirkumu konkurences principus, jo īpaši attiecībā uz informāciju par iepirkuma nodomiem, ko subjekts dara pieejamu uzņēmējiem.

(2) 30. panta mehānisms, kas atsevišķos gadījumos dažiem uzņēmējiem pieļauj atkāpi no Direktīvas 2004/17/EK noteikumiem, piemērojams arī attiecībā uz šīm samazinātajām saistībām saskaņā ar minētās direktīvas 27. pantu.

(3) *Shell* 2009. gada 15. oktobrī pa e-pastu nosūtīja Komisijai pieprasījumu atbilstīgi Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 5. punktam. Saskaņā ar 30. panta 5. punkta pirmo daļu Komisija par to informēja Apvienotās Karalistes iestādes 2009. gada 21. oktobra vēstulē, uz kuru minētās iestādes atbildēja ar 2009. gada 16. novembra e-pasta vēstuli. Komisija 2009. gada 17. novembra e-pasta vēstulē arī pieprasīja *Shell* sniegt papildinformāciju, ko *Shell* nosūtīja 2009. gada 25. novembra e-pasta vēstulē.

(4) *Shell* pieprasījums attiecas uz naftas un gāzes izpēti un izmantošanu Anglijā, Skotijā un Velsā. Atbilstīgi agrākajiem Komisijas lēmumiem par uzņēmumu apvienošanos [2] pieprasījumā aprakstītas trīs atsevišķas darbības, kuras veic *Shell*:

a) naftas un dabasgāzes izpēte;

b) naftas ieguve; un

c) dabasgāzes ieguve.

Saskaņā ar minētajiem Komisijas lēmumiem šajā lēmumā ar "ieguvi" saprot arī "apbūvi", t. i., atbilstīgas infrastruktūras izveidi turpmākajai ieguvei (naftas platformas, cauruļvadi, termināļi utt.).

[1] OV L 134, 30.4.2004., 1. lpp.

[2] Skatīt jo īpaši Komisijas 1999. gada 29. septembra Lēmumu 2004/284/EK, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līgumu (Lieta Nr. IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*) (OV L 103, 7.4.2004., 1. lpp.), kā arī turpmākos lēmumus, tostarp Komisijas 2007. gada 3. maija Lēmumu, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu (Lieta Nr. IV/M.4545 – *Statoil/Hydro*) saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 139/2004.

II. TIESISKAIS REGULĒJUMS

(5) Direktīvas 2004/17/EK 30. pantā noteikts, ka direktīva neattiecas uz līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības veikt kādu no darbībām, uz kurām attiecas minētā direktīva, ja dalībvalstī, kurā attiecīgo darbību veic, uz to attiecas tieša konkurence tirgos ar neierobežotu piekļuvi. To, vai uz kādu darbību attiecas tieša konkurence, novērtē, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, ņemot vērā attiecīgās nozares īpatnības. Piekļuvi tirgum uzskata par neierobežotu, ja dalībvalsts ir īstenojusi un piemērojusi attiecīgos ES tiesību aktus, atverot konkrēto nozari vai tās daļu.

(6) Tā kā Apvienotā Karaliste ir īstenojusi un piemērojusi Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 30. maija Direktīvu 94/22/EK par atļauju piešķiršanas un izmantošanas noteikumiem ogļūdeņražu meklēšanai, izpētei un ieguvei ([1]), piekļuve tirgum jāuzskata par neierobežotu Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 3. punkta pirmās daļas nozīmē. Tas, vai konkrētā tirgū uz darbību attiecas tieša konkurence, jānovērtē, pamatojoties uz dažādiem kritērijiem, no kuriem neviens pats par sevi nav izšķirīgs.

(7) Lai novērtētu, vai attiecīgie uzņēmumi pakļauti tiešai konkurencei tirgos, uz kuriem attiecas šis lēmums, jāņem vērā galveno dalībnieku tirgus daļa un šo tirgu koncentrācijas līmenis. Tā kā atšķiras to dažādo darbību apstākļi, uz kurām attiecas šis lēmums, tad katrai darbībai/tirgum jāveic atsevišķs novērtējums.

(8) Šis lēmums neskar konkurences noteikumu piemērošanu.

III. NOVĒRTĒJUMS

(9) Agrākajos Komisijas lēmumos, kas minēti 4. apsvērumā, tika uzskatīts, ka katra no trim darbībām, uz kurām attiecas minētais pieprasījums (naftas un dabasgāzes izpēte, naftas ieguve un dabasgāzes ieguve), veido atsevišķu produktu tirgu. Tāpēc šīs darbības jāizskata katra atsevišķi.

Naftas un dabasgāzes izpēte

(10) Saskaņā ar iedibināto Komisijas praksi ([2]) naftas un dabasgāzes izpēte veido vienotu produktu tirgu, jo izpētes sākumā nav iespējams noteikt, vai izpētes rezultātā tiks atrasta nafta vai dabasgāze. Turklāt saskaņā ar to pašu ilgstoši piemēroto Komisijas praksi attiecīgais tirgus ģeogrāfiskā ziņā aptver visu pasauli.

(11) To uzņēmumu tirgus daļas, kuri veic izpēti, var aprēķināt, izmantojot trīs mainīgos lielumus: kapitālizdevumus, pierādītās rezerves un gaidāmo ieguves apjomu. Kapitālizdevumu izmantošana, lai noteiktu uzņēmumu tirgus daļu izpētes tirgū, ir atzīta par nepiemērotu, kam viens no iemesliem bija lielās atšķirības starp dažādos ģeogrāfiskajos apgabalos nepieciešamo ieguldījumu apjomiem. Naftas un gāzes izpētei Ziemeļjūrā ir vajadzīgi lielāki ieguldījumi nekā izpētei, piemēram, Tuvajos Austrumos.

(12) Uzņēmumu tirgus daļu novērtēšanai šajā nozarē parasti piemēro abus pārējos parametrus – pierādīto rezervju daļu un gaidāmo ieguves apjomu ([3]).

(13) Saskaņā ar pieejamo informāciju 2008. gada 31. decembrī naftas un gāzes pierādītās rezerves visā pasaulē bija 385 miljardi normālkubikmetru naftas ekvivalenta (turpmāk – nm^3 n. e.) ([4]). *Shell* daļa sastādīja 1,759 miljardus nm^3 n. e., kas atbilst 0,46 % tirgus daļai. Naftas un gāzes kopējās pierādītās rezerves Apvienotajā Karalistē 2009. gada 1. janvārī bija mazliet vairāk nekā 0,88 miljardi nm^3 n. e. ([5]) jeb mazliet vairāk nekā 0,22 %. No tiem *Shell* daļa ir pat vēl mazāka. Saskaņā ar pieejamo informāciju pastāv tieša saistība starp pierādītajām naftas un gāzes rezervēm un nākotnē gaidāmo ieguves apjomu. Tādēļ pieejamajā informācijā nekas nenorāda, ka *Shell* tirgus daļa būtu ievērojami atšķirīga, ja to mērītu kā gaidāmo ieguves apjomu, nevis kā tā daļu no pierādītajām rezervēm. Turpmāk 14. un 17. apsvērumā norādīta *Shell* un tā galveno konkurentu tirgus daļa attiecīgi naftas un gāzes ieguvē. Ņemot vērā saistību starp pierādītajām rezervēm un faktisko ieguvi, šos rādītājus var uzskatīt arī par norādēm uz konkurences stāvokli attiecīgajā tirgū. Izpētes tirgus nav ļoti koncentrēts. Tirgu, izņemot valsts uzņēmumus, raksturo divu citu starptautisku, vertikāli integrētu privāto uzņēmumu, tā saukto *super majors* (*BP* un *ExxonMobil*), kā arī noteikta skaita tā saukto *majors* dalība. Šie faktori ir norāde, ka uz šo darbību attiecas tieša konkurence.

([1]) OV L 164, 30.6.1994., 3. lpp.

([2]) Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Exxon/Mobil* lietā un nesenāku (2007. gada 19. novembra) Komisijas lēmumu, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu (Lieta COMP/M.4934 – *KazMunaiGaz/Rompetrol*) saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 139/2004.

([3]) Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Exxon/Mobil* lietā (25. un 27. apsvērums).

([4]) Skatīt pieteikuma 5.2.1. punktu, kā arī tajā minētos informācijas avotus, jo īpaši tam pievienoto pārskatu *BP Statistical Review of World Energy, June 2009*.

([5]) Tas ir 0,34 triljoni nm^3 gāzes, kas vienāds ar 0,34 miljardiem nm^3 n. e., un 3,4 tūkstoši miljonu barelu naftas, kas vienāds ar 0,540 miljardiem nm^3, kas kopā ir 0,88 miljardi nm^3.

Naftas ieguve

(14) Saskaņā ar iedibināto Komisijas praksi [1] naftas (jēlnaftas) izpēte un ieguve ir atsevišķs produktu tirgus, kurš ģeogrāfiskā ziņā aptver visu pasauli. Pieejamā informācija [2] liecina, ka 2008. gadā naftas kopējais dienas ieguves apjoms pasaulē bija 81 820 miljoni barelu. *Shell* kopējais ieguves apjoms tajā pašā gadā bija 1 771 miljoni barelu dienā, kas atbilst 2,16 % tirgus daļai. Šīs analīzes nolūkā ir svarīgi ņemt vērā koncentrācijas līmeni un attiecīgo tirgu kopumā. Tādēļ Komisija atzīmē, ka jēlnaftas ieguves tirgu raksturo lielu valsts uzņēmumu un divu citu starptautisku, vertikāli integrētu privāto uzņēmumu (tā saukto *super majors BP* un *ExxonMobil* dalība, kuru daļa naftas ieguvē 2008. gadā bija attiecīgi 3,08 %, 2,32 %, kā arī noteikta skaita tā saukto *majors* [3] dalība. Šie faktori norāda, ka tirgū darbojas vairāki uzņēmumi, starp kuriem, var pieņemt, pastāv efektīva konkurence.

Dabasgāzes ieguve

(15) Agrākā Komisijas lēmumā [4], kas attiecas uz gāzes piegādi galapatērētājiem, izšķir zemas kaloritātes gāzi un augstas kaloritātes gāzi. Turklāt Komisija apsvēra, vai būtu atsevišķi jāizšķir sašķidrinātās dabasgāzes piegādes un dabasgāzes piegādes pa cauruļvadiem [5]. Tomēr vēlākā Komisijas lēmumā [6], kas attiecas cita starpā uz dabasgāzes ieguvi, paliek neatbildēts jautājums, vai minētā lēmuma piemērošanai uzskatāms, ka pastāv atsevišķi zemas kaloritātes gāzes, augstas kaloritātes gāzes un sašķidrinātās dabasgāzes tirgi, "jo galīgais novērtējums nav atkarīgs no pieņemtās definīcijas". Arī šajā lēmumā šo jautājumu var atstāt neatbildētu turpmāk norādīto iemeslu dēļ:

— *Shell* neražo sašķidrinātu dabasgāzi,

— *Shell U.K. Limited* darbojas Lielbritānijā (Skotijā, Anglijā un Velsā), kur gāzes aktuāltirgū tā sauktais valsts līdzsvara punkts nenošķir zemas kaloritātes gāzi un augstas kaloritātes gāzi. *National Grid plc* (Lielbritānijas valsts gāzes tīkla pārvaldnieks) ir atbildīgs par tīklā ieplūstošās gāzes kvalitātes uzraudzību.

(16) Kas attiecas uz ģeogrāfisko tirgu, agrākos Komisijas lēmumos [7] tika uzskatīts, ka tas aptver Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) un, iespējams, arī Krieviju un Alžīriju.

(17) Saskaņā ar pieejamo informāciju [8] 2008. gadā kopējais gāzes ieguves apjoms Eiropas Savienībā bija 190,3 miljardi nm^3, un tajā pašā gadā EEZ tas bija 289,5 miljardi nm^3. *Shell* ieguves apjoms 2008. gadā bija 37,60 miljardi nm^3, kas atbilst 12,99 % tirgus daļai. Krievijas un Alžīrijas ieguves apjomi 2008. gadā bija attiecīgi 601,7 un 86,5 miljardi nm^3. Tādējādi EEZ, Krievijas un Alžīrijas kopējais ieguves apjoms bija 976,7 miljardi nm^3, no kuriem *Shell* daļa bija 3,85 %. Dabasgāzes tirgus koncentrācijas līmenis arī ir zems, ņemot vērā *super majors* (*ExxonMobil* un *BP*, kuru tirgus daļa attiecīgi ir starp (10–20) % un (5–10) %) un *majors* (*Statoil* un *Total*, kuru tirgus daļa attiecīgi ir starp (10–20 %) un (5–10) % katram) dalību, un divu citu svarīgu valsts uzņēmumu spiedienu, proti, Krievijas *Gazprom* un Alžīrijas *Sonatrach* (ar tirgus daļām attiecīgi starp (30–40) % un (10–20) % ([9])). Šie faktori ir vēl viena norāde, ka uz šo darbību attiecas tieša konkurence.

IV. **SECINĀJUMI**

(18) Ņemot vērā 5.–17. apsvērumā izvērtētos faktorus, jāuzskata, ka Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 1. punkta nosacījums par tiešu konkurenci Anglijā, Skotijā un Velsā ir izpildīts attiecībā uz šādiem pakalpojumiem:

a) naftas un dabasgāzes izpēte;

b) naftas ieguve; un

c) dabasgāzes ieguve.

(19) Tā kā nosacījums par neierobežotu piekļuvi tirgum uzskatāms par izpildītu, Direktīva 2004/17/EK nav jāpiemēro ne tajos gadījumos, kad līgumslēdzēji piešķir līgumus, kas paredzēti, lai dotu tiesības Anglijā, Skotijā un Velsā sniegt 18. apsvēruma a) līdz c) punktā uzskaitītos pakalpojumus, ne arī tad, kad tiek organizēti projektu konkursi tādas darbības veikšanai minētajos ģeogrāfiskajos apgabalos.

(20) Šā lēmuma pamatā ir juridiskā un faktiskā situācija no 2009. gada oktobra līdz decembrim, kā tā ir atspoguļota *Shell* un Apvienotās Karalistes iestāžu iesniegtajā informācijā. Lēmumu var pārskatīt, ja būtiskas juridiskas vai faktiskas izmaiņas norādīs uz to, ka situācija vairs neatbilst Direktīvas 2004/17/EK 30. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumiem,

---

([1]) Skatīt jo īpaši iepriekš minēto lēmumu *Exxon/Mobil* lietā un nesenāku iepriekš minēto *KazMunaiGaz/Rompetrol*.

([2]) Skatīt 8. lpp. pārskatā *BP Statistical Review of World Energy, June 2009*, kas pievienots pieprasījumam; turpmāk – *BP Statistics*.

([3]) Šo uzņēmumu tirgus daļas ir mazākas nekā *super majors* tirgus daļas.

([4]) Komisijas 2006. gada 14. novembra Lēmums 2007/194/EK, ar kuru koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līguma darbību (Lieta COMP/M.4180 – *Gaz de France/Suez*) (OV L 88, 29.3.2007., 47. lpp.).

([5]) Skatīt jo īpaši minēto lēmumu *Gaz de France/Suez* lietā.

([6]) Minētais lēmums *Statoil/Hydro* lietā, 12. punkts.

([7]) Skatīt, piemēram, 4. apsvērumā minētos lēmumus.

([8]) Skatīt jo īpaši *BP Statistics* 24. lpp.

([9]) Skatīt minēto lēmumu *Statoil/Hydro* lietā.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Direktīva 2004/17/EK neattiecas uz līgumslēdzēju piešķirtiem līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības Anglijā, Skotijā un Velsā sniegt šādus pakalpojumus:

a) naftas un dabasgāzes izpēti;

b) naftas ieguvi; un

c) dabasgāzes ieguvi.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei.

Briselē, 2010. gada 29. martā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Michel BARNIER